

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/lodz/materialy-edukacyjne/broszury-edukacyjne-1/179542,Ogoln-opolski-dodatek-prasowy-IPN-WOJENNE-DZIECINSTWO-Martyrologia-dzieci-polskic.html>
03.05.2024, 17:07

Ogólnopolski dodatek prasowy IPN „WOJENNE DZIECIŃSTWO - Martyrologia dzieci polskich pod okupacją niemiecką”

23/01/2023 BEZPŁATNY DODATEK INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ I POLSKA PRESS

WSTRZĄSAJĄCA OPOWIEŚĆ O GEHENNIE MŁODYCH POLAKÓW

DR KAROL NAWROCKI
PREZES INSTYTUTU PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddajemy w Państwa ręce dodatek historyczny opisujący losy polskich dzieci pod okupacją niemiecką w latach drugiej wojny światowej. Punktem wyjścia i tematem wiodącym jest dla nas 80. rocznica powstania w okupowanej Łodzi niemieckiego obozu dla polskich dzieci. Przeszedł on do historii pod nazwą „Obóz przy ulicy Przemysłowej”. Jego ponaddwuletnia historia to wstrząsająca opowieść o gehennie najmłodszych Polaków. Szalony i okrutny pomysł, by za kolczastymi drutami umieścić bezbronne dzieci.

Podstaw organizacji obozu leżało rasistowskie założenie o wyższości niemieckiej rasy i rzekoma konieczność odizolowania polskich dzieci przebywających w różnego typu placówkach opiekuńczych od niemieckich rówieśników. W obozie znaleźli się więc w pierwszej kolejności podopieczni zakładów poprawczych i sierocinców. Szybko jednak okazało się, że wojenna rzeczywistość wymusza nowe rozwiązania. Do obozu zaczęły trafiać dzieci, których wojna pozbawiła rodziców - np. aresztowanych bądź wywiezionych na roboty do Niemiec. Z czasem skierowanie do obozu stało się jednym ze sposobów represji - np. zaczęto umieszczać w nim potomstwo osób, które odmówiły podpisania volklisty. Na Przemysłową można było także trafić za drobne wykroczenia, przy czym za takie uznawano jazdę bez biletu bądź „nielegalne” w pojeździe Niemców, próby zdobycia jedzenia. Wszystko to odbywało się na zasadzie administracyjnej decyzji, po-

OFIARAMI BYŁY NIE TYLKO DZIECI Poddane EKSTERMINACJI I WYCIĘNZAJĄCEJ PRACY, WYSIEDLANE, ALE TAKŻE CI MAŁOLEJNI POLACY, KTÓRYCH UMIESZCZONO W NIEMIECKICH RODZINACH Z ZAMIAREM GERMANIZACJI.

dejmowanej najczęściej przez niemiecką policję - bez jakiegokolwiek możliwości odwołania, bez wyroku, na nieokreślony czas. W obozie dzieci znalazły się pod stałym nadzorem sadystycznych strażników i „wychowawców”. Upodabiano to bardzo ostożek przy ul. Przemysłowej do niemieckich obozów koncentracyjnych.

Obóz istniał od początku grudnia 1942 r. do chwili wkroczenia do Łodzi Sowietów - 19 stycznia 1945 r. Z głodu, wycieńczenia i na skutek zgnęcia się przez nadzorców zmarło w nim blisko 200 polskich dzieci. Ich tragiczne losy wywołują coraz większe zainteresowanie nie tylko historyków, ale także publicystów i dziennikarzy.

Historycy z Instytutu Pamięci Narodowej porządkują wiedzę na temat obozu. Niestety, ustalenia te często były przemilczane, a do świadomości społecznej docierał najbardziej przejawskrawiony i nie zawsze prawdziwy przekaz zawarty w popularnych, emocjonalnych publikacjach.

Dr Karol Nawrocki, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej

Dużą satysfakcją jest dla nas fakt, że przed miesiącem ukazała się naukowa monografia obozu wydana przez łódzki oddział IPN, a dzisiaj oddajemy do rąk czytelników dodatek prasowy poświęcony w znacznej mierze temu miejscu.

Z kolei dzięki staraniom prof. Piotra Glińskiego, wicepremiera, ministra kultury i dziedzictwa narodowego, w 2021 roku powstało w Łodzi Muzeum Dzieci Polskich - ofiar totalitaryzmu, którego zasadniczym celem jest kultywowanie pamięci o naj-

młodszych ofiarach niemieckich zbrodni.

Wojenne cierpienia dotyczyły w oczywisty sposób dzieci na wszystkich okupowanych terenach Rzeczypospolitej. Dlatego chcemy przybliżyć także inne tragiczne i okrutne karty historii, które głównymi ofiarami były dzieci i młodzież. Opisuemy losy małych więźniów innych obozów i więzień. Są wśród nich także takie, których udziałem nie była eksterminacja. Część z polskich dzieci trafiała do niemieckich rodzin, by zostać poddana germanizacji. Losu wielu z tych dzieci nie udało się wyjaśnić, nigdy nie wróciły do swoich rodziców. W Łodzi utworzono nawet obóz, w którym dokonywano selekcji najmłodszych Polaków w tym celu. Dziś opisuemy jego historię, w jednym z opublikowanych artykułów.

Osobnym, a zarazem najbardziej tragicznym z poruszanych tematów, są losy Dzieci Zamojszczyzny - ofiar masowych wysiedleń rozpoczętych przez Niemców w końcu listopada 1942 r. Ze 110 tys. wygnanych wówczas z Zamojszczyzny Polaków około 30 tys. stanowią dzieci. Jedna trzecia z nich nie przeżyła koszmarnych warunków transportu i okrucieństwa strażników.

Warto zwrócić uwagę na pewien epizod. Gdy 3 lutego 1943 r. transport wycieńczonych dzieci dotarł do miejsca przeznaczania w Siedlcach, mieszkańcy miasta, pomimo oczywistego strachu przed niemieckim terrorem, urządzili na znak protestu demonstracyjny pogrzeb ofiarom transportu. Pokazuje to ogromną wrażliwość na cierpienie tych najmłodszych i bezbronnych ofiar wojny, których losy dziś przypominamy.

GAZETA LUBUSKA
POLSKA Dziennik

nowiny

WSPÓŁCZESNA

Kurier Poranny

nto

Gazeta Krakowska

GEOS

Echo

WIELKOPOLSKA
kurierlubelski

W dodatku:

- wywiad red. Sławomira Sowy z dr. Karolem Nawrockim (Prezesem Instytutu Pamięci Narodowej), *WSTRZĄSAJĄCA OPOWIEŚĆ O GEHENNIE MŁODYCH POLAKÓW*
- wywiad red. Sławomira Sowy z dr. hab. Dariuszem Rogutem (Dyrektorem Oddziału IPN w Łodzi), *HISTORIA DZIECI Z OBOZU PRZY UL. PRZEMYSŁOWEJ W ŁODZI NIE ZOSTAŁA ZAPOMNIANA*
- Artur Ossowski (Naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Łodzi), *MALI WIĘŹNIOWIE NIEMIECKIEGO OBOZU W ŁODZI*
- Patrycja Resel (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Łodzi), *TRAGICZNE LOSY KONSPIRATORKI NSZ I JEJ DZIECI*
- dr Tomasz Toborek (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Łodzi), *ZBRODNIE, KTÓRE NIE PODLEGAŁY DYSKUSJI. OPRAWCY POLSKICH DZIECI PRZED SĄDEM*
- Artur Ossowski (Naczelnik Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Łodzi), *„DZIECI Z ZIELONEGO AUTOBUSU”*
- dr Krzysztof Latocha (Oddziałowe Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN w Łodzi), *GDZIE SĄ GROBY DZIECI ZMARŁYCH W NIEMIECKIM OBOZIE PRZY UL. PRZEMYSŁOWEJ W ŁODZI?*
- Kinga Żelazko (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Lublinie), *„ROZPACZ BYŁA POWSZECHNA...” DZIECI ZAMOJSZCZYŹNY - NAJMŁODSZE OFIARY „AKTION ZAMOŚĆ”*
- dr Michał Kobierecki (Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w Łodzi), *OBÓZ RASOWY PRZY ULICY SPORNEJ 73 W ŁODZI*
- dr Joanna Żelazko (Naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Łodzi), *CICHA BOHATERKA W HABICIE*
- dr Izabela Mazanowska (Delegatura IPN W Bydgoszczy), *DZIECI W OBOZIE W POTULICACH POD NAKŁEM (1941-1945)*
- Mirosław Węcki (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN W Katowicach), *WYWÓZKA DZIECI Z ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO DO OBOZU W POTULICACH*
- Mateusz Kubicki (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Gdańsku, Uniwersytet Gdański), *NIEMIECKA AKCJA T-4 NA POMORZU GDAŃSKIM A ZABÓJSTWA DZIECI W LATACH 1939-1945*
- dr Bartosz Janczak (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych IPN w Łodzi), *MŁODOCIANI POWSTAŃCY WARSZAWSCY W NIEWOLI NIEMIECKIEJ*

Pliki do pobrania

[Dziennik_Lodzki_dodatek_specjalny_23_01_2023 \(pdf, 2.74 MB\) 23.01.2023 11:00](#)

zdjęcie zajawkowe

Opcje strony